

De Nederlandse provincies: visie op de Europese klimaatopgave

Een klimaatneutraal Europa in 2050. Een mooi streven en passend bij de klimaatdoelen uit het Parijsakkoord, zo vinden de Nederlandse provincies. In de Nederlandse regio's lopen al tal van projecten, greendeals en andere initiatieven om te verduurzamen. In deze uitgave ziet u een aantal van deze projecten. De Nederlandse aanpak kan andere Europese landen inspireren en als voorbeeld dienen voor de uitwerking van plannen door de Europese Commissie.

Provincies zijn de regisseurs van een duurzame regionale economie. Zij verbinden de uitvoering van de energietransitie aan andere maatschappelijke opgaven. Zij bieden hiermee een helder kader voor de uitwerking van klimaatdoelen van het Parijsakkoord door middel van hun bijdragen aan het Integrale Nationale Energie- en Klimaatplan en de uitwerking van regionale energiestrategieën.

Om tot reductie van CO₂-uitstoot in 2050 te komen, zien provincies drie lijnen: Energie besparen, honderd procent duurzame energie produceren en het uitfaseren van fossiele brandstoffen. Hiertoe bieden provincies volop ruimte aan ondernemers uit het midden- en kleinbedrijf en stimuleren zij ontwikkeling, innovatie, kennisdeling en een gebiedsgerichte aanpak voor een geslaagde energietransitie enerzijds, en een gezonde economische groei anderzijds. Mét behoud van aantrekkelijkheid van landelijke en stedelijke gebieden.

De Nederlandse provincies zijn verheugd met de langetermijnvisie van de Europese Commissie. Zij vragen aandacht voor de volgende standpunten:

1

Permanente dialoog

Om verduurzaming te versnellen en concrete stappen te kunnen zetten, zien de Nederlandse provincies veel kansen in samenwerking met de Europese Commissie en andere regio's. Zij pleiten er dan ook voor om voor de definitieve uitwerking van de Europese Klimaatvisie begin 2020 een permanente dialoog met elkaar aan te gaan. Ook zien zij het belang van samenwerking met maatschappelijke partners, het bedrijfsleven, overheden en (inter)nationale kennisinstellingen.

2

Geld voor innovaties

Europese programma's moeten ruimte bieden voor innovaties, technologische ontwikkeling, bottom-up projecten en pilots om doorontwikkeling en opschaling te versnellen. Provincies vragen te voorzien in Europese financiële instrumenten als risicodragend financieren en revolverende fondsen.

3

Functioneel hergebruik afval

Provincies streven naar het realiseren van volledig gesloten circulaire ketens, waarbij gerecyclede afvalstoffen omgezet kunnen worden in een nieuwe grondstof of duurzaam product. Bij het op de markt brengen van deze producten, werpen Europese regelgeving en interpretatieverschillen tussen lidstaten over functioneel hergebruik van afval nog te vaak belemmeringen op om een goed werkende grensoverschrijdende keteneconomie te realiseren. Provincies vragen om uniforme Europese wetgeving en het verder opheffen van belemmeringen.

4

Hergebruik grondstoffen

Het optimaal inzetten en hergebruiken van grondstoffen in de verschillende schakels van de productieketen – van de winning van grondstoffen tot consumptie – is cruciaal. De land- en tuinbouwsector speelt hierin een grote rol om nieuwe kansen te verwezenlijken door nieuwe markten te onderzoeken, meer samen te werken en minder grondstoffen te verbruiken. Toekomstig Europees beleid moet erop gericht zijn om belemmeringen te overbruggen om daarmee een andere kijk op het belang van grondstoffen te krijgen. Een goede analyse van de grondstofstromen op regionaal én Europees niveau is daarvoor een belangrijk vertrekpunt.

5

Ruimtelijke ordening

Provincies pleiten voor een gebiedsgerichte en integrale aanpak in de samenleving om emissiereductie te realiseren zodat de transitie zijn beslag krijgt op regionaal niveau. Daarbij stimuleren zij een coöperatieve en innovatieve werkwijze die rekening houdt met het bestaande landschap. De provinciale ambities benadrukken dat de koppeling van de energietransitie met regionale economie, werkgelegenheid en innovatie en een zorgvuldige ruimtelijke inpassing van energieprojecten het draagvlak kunnen vergroten.

6

Innovaties transportsector

Groene mobiliteitsoplossingen en innovaties moeten de weg naar de markt sneller kunnen vinden. Door verdergaande digitalisering en samenwerking in de keten, kunnen duurzame transportmiddelen nog optimaler worden ingezet en CO₂-uitstoot worden teruggedrongen. Dit vraagt om uniforme, Europese regelgeving en standaardisatie voor het gebruik en de toepassing van slim, geconnecteerd en geautomatiseerd vervoer.

7

Europees meldpunt Barrières

Bij het tot stand brengen van slimme, grensoverschrijdende energienetwerken worden door provincies barrières ervaren. Zij roepen daarom op om met geharmoniseerde wetgeving en slagkrachtige financiële instrumenten structureel te werken aan de totstandkoming van deze energienetwerken en een *level playing field*. Provincies vragen om een Europees meldpunt voor barrières bij het inrichten van grensoverschrijdende energienetwerken.

De Nederlandse provincies: Best practices

Noord-Holland: MKB-instrumenten

Noord-Hollandse duurzame ondernemers worden met het Programma Investerings-gereed Innovatief MKB (PIM) ondersteund in het vinden van financiering. Het versnellingsprogramma GO!-NH helpt ze duurzaam te innoveren en hun circulaire innovaties ook daadwerkelijk op de markt te brengen.

Fryslân, Groningen en Drenthe: Mobility Innovation Center

Deze provincies willen dé pilotregio voor zelfrijdend vervoer worden. Het noorden is de enige Europese regio met autonoom vervoer in alle modaliteiten: over de weg, het spoor, over water en door de lucht. Overheden, bedrijfsleven, kennisinstututen en (inter)nationale partijen werken samen aan ontwikkeling en implementatie van nieuwe en praktische mobiliteitsconcepten.

Utrecht: Smart Solar Charging

Elektrische auto's die overal actief deel uit kunnen maken van slimme energienetwerken. Dat wordt beproefd in vijf Utrechtse 'proeftuinen'. Bidirectionele Solar Station- laadpalen en We Drive Solar- deelauto's vormen de kern van een nieuw energie- en mobiliteits-systeem. Smart Solar Charging, een project van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), heeft hiermee een wereldprimeur.

Flevoland: Bladerunner

Honderden windmolens in Flevoland worden vervangen door duurzamere en efficiëntere varianten. Om de oude rotorbladen een nieuwe, duurzame bestemming te geven, werkt Bladerunner aan het omzetten van rotorbladen in basismateriaal voor bestrating. Van molenwiek naar stoeptegels. Bladerunner is een samenwerking van Flevoland, Suez en Extreme Eco Solutions.

Zuid-Holland: Eerste CO₂-negatieve weg

De duurzame weg N211 tussen Den Haag en Poeldijk is een mix van nieuwe materialen en productieprocessen in combinatie met verkeersmaatregelen en oplossingen die in en langs de weg energie opwekken of besparen. Dit project is een samenwerking tussen provincie Zuid-Holland en het bedrijfsleven.

Zeeland, Noord-Brabant en Vlaanderen: Smart Delta Resources

Bedrijven uit de chemie-, staal-, energie- en food-industrie werken samen aan het verduurzamen van processen om zo energie en grondstoffengebruik te reduceren via industriële symbiose. De samenwerking draagt bij aan landelijke doelstellingen op het gebied van duurzame economische ontwikkeling, reductie van broeikasgassen en vermindering van gebruik van fossiele brandstoffen.

Groningen: Hydrohub

In dit open testcentrum voor ontwikkeling van waterstoftechnologie op industriële schaal kunnen bedrijven en kennisinstellingen eigen innovaties testen in elektrolyse-installaties van een halve megawatt. Bij tests op die schaal wordt zichtbaar hoe technologie zich gedraagt bij opschaling en worden problemen tijdig gesignaleerd.

Overijssel: INDU-ZERO

Volgens het klimaatakkoord van Parijs moeten tot 2050 miljoenen huizen in Europa worden verduurzaamd. INDU-ZERO richt zich vanuit het Europese project Interreg NSR op het verduurzamen van ruim 22 miljoen woningen in de North Sea Region door dit proces te industrialiseren.

Gelderland: Wijk van de toekomst

Samenwerking met vele partners, een integrale aanpak en *learning by doing* dragen bij aan het toekomstbestendig maken van Gelderse wijken. Stapsgewijze afkoppeling van aardgas en de opbouw van nieuwe warmtevoorzieningen zijn de spil in deze aanpak.

Noord-Brabant: IJzerpoeder als brandstof

IJzeroxide, ofwel roestpoeder, kan worden geregenereerd tot schoon ijzerpoeder. In combinatie met waterstof, geproduceerd met hernieuwbare energie uit wind- of zonneparken, kan ijzerpoeder dienen als brandstof. Een volledig circulair proces zonder CO₂-uitstoot. Bavaria test deze techniek als eerste.

Limburg: Brightsite

Een klimaatneutrale chemische procesindustrie. Brightsite doet onderzoek naar ontwikkeling en demonstratie van nieuwe technologieën voor onder andere hergebruik van restwarmte, decarbonisatie van methaan, veiligheid van CO₂-opslag en de infrastructuur voor elektriciteit. Sitech, TNO en de Universiteit Maastricht, ondersteund door Brightlands Chemelot Campus, werken hierbij samen.

Regionaal samenwerken aan Europese klimaatdoelstellingen

juni 2019

Een digitale versie is op te vragen via communicatie@ipo.nl